

Vélemény, vita

ELTÉRŐ ÁLLÁSPONTOK

Szarka László

az MTA levelező tagja
MTA Titkárság Kutatóintézeti Főosztály
szarka.laszlo@titkarsag.mta.hu

Brezsnnyánszky Károly

PhD, Magyar Állami Földtani Intézet
brezsnnyanszky.karoly@gmail.com

A *Magyar Tudomány* 2013. júniusi számában Láng István egy könyvről (Baranyi – Fodor, 2011) írt ismertetőjében (Láng, 2013) rövid összefoglalást adott az utolsó fejezeteként szereplő tanulmányunkról is (Szarka – Brezsnnyánszky, 2011). Megtiszteltetés, hogy Láng István akadémikus figyelmet fordít munkánkra, de hatmondatos ismertetésében három állításunkat pontatlanul idézte. Az ismertetés és az eredeti állítások összevetése az alábbi táblázatban található:

Láng István értelmezését nem fogadjuk el sajátunknak, és eredeti állításainkat fenn tartjuk. A könyvfejezet valóság-hű ismertetése Láng István mondataival a következőképpen szólna (vastag betűvel kiemelve a lényegi változtatásokat): *Szarka László – Brezsnnyánszky Károly: Globális környezeti alapkérdésekről • A szerzők szerint a globális problémák teljesen függetlenek a Föld éghajlatváltozásának éppen aktuális tendenciájától. Az energia és a víz együttesen határozzák meg a többieket,*

Láng István ismertetése	az eredeti állítások
<i>A szerzők szerint a globális problémák sorrendjében a klímaváltozás a harmadik helyet foglalja el.</i>	<i>Az alapprobléma tehát teljesen független a Föld éghajlatváltozásának éppen aktuális tendenciájától.</i>
<i>A fő mozgatóerő globális méretekben a népesség rohamos növekedése.</i>	<i>A problémák alapvető oka a fogyasztói igények állandó növekedése, amely egyrészt a népességnövekedésből, másrészt a jólét fokozódásából adódik.</i>
<i>Amíg a világ döntéshozói egyetlen környezeti paraméterre, például a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére koncentrálnak, garantált, hogy el sem jutnak a probléma lényegének valódi felismeréséig.</i>	<i>Amíg a világ döntéshozói egyetlen környezeti paraméterre (a szén-dioxid-kibocsátásra) koncentrálnak, garantált, hogy el sem jutnak a probléma felismeréséig.</i>

például az élelmiszer-előállítás. Ha nincs elegendő energia és víz, akkor a társadalom működése lehetetlenné válik. A fő mozgatóerő (egyúttal a problémák alapvető oka) a fogyasztói igények állandó növekedése, amely egyrészt a népességnövekedésből, másrészt a jólét fokozódásából adódik. A gyógymód: az energia, a nyersanyagok és a víz takarékos használata, a termőterület kímélése, a természetközeli életmód, a globális fogyasztói társadalom és a fogyasztói szemlélet visszatorzítása. Amíg a világ döntéshozói egyetlen környezeti paraméterre, például a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére koncentrálnak, garantált, hogy el sem jutnak a probléma lényegének valódi felismeréséig.

Az egymástól eltérő álláspontok tiszteltetésben tartását a globális környezeti problémákat illetően azért is fontosnak tartjuk, mert a vita nemcsak elméleti kérdésekről, hanem fontos döntéshozói alternatívákról is szól. 2013. szeptember 27-én megjelent a Klímaváltozási Kormányközi Bizottság (IPCC) I. munkacsoportjának az IPCC 5. jelentéséhez ké-

sztített anyaga; október 17-én társadalmi vitára bocsátották az új Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát, benne a hazai dekarbonizációs úttervvvel; a *Magyar Tudomány* novemberi számában pedig az EU-álláspontot is ismerető beszámoló jelent meg az V. magyarországi klímacsúcsról (Mika, 2013). Mindhárom dokumentum középpontjában az éghajlatváltozás, közelebbről a „globális felmelegedés elleni küzdelem” áll. Mi ezzel szemben azt állítjuk, hogy a természeti erőforrások (energia, nyersanyag, víz, talaj) mohó fogyasztásához, a környezet (föld, víz, levegő) szennyezéséhez, a biodiverzitás-csökkenéshez képest az éghajlatváltozás olyan megfoghatatlan lepel, amely elfedi a valódi, egyre súlyosbodó – a véges adottságokkal rendelkező Földön az állandó fogyasztásnövekedésből eredő – konkrét környezeti problémákat.

Kulcszavak: *természeti erőforrások, globális fogyasztás, környezetszennyezés, biodiverzitáscsökkenés, éghajlatváltozás*

IRODALOM

- Baranyi Béla – Fodor István (szerk.) (2011): *A környezetipar lehetőségei Magyarország újraiparosításában*. MTA RKK, Pécs
- Láng István (2013): Környezetipar, újraiparosítás és regionalitás Magyarországon. Könyvszemle. *Magyar Tudomány*. 174, 6, 763–764.

- Mika János (2013): Az V. magyarországi klímacsúcs. Tudományos konferencia civil kezdeményezésben. *Magyar Tudomány*. 174, 11, 1396–1398.
- Szarka László – Brezsnaynszky Károly (2011): Globális környezetipar alapkérdésekről. In: Baranyi Béla – Fodor István (szerk.): *A környezetipar lehetőségei Magyarország újraiparosításában*. MTA RKK, Pécs